

ENSZ BÉKEFENNTARTÁS

ADATLAP

ALAPVETŐ

A nemzetközi válságkezelés központi eleme

- Az ENSZ Biztonsági Tanácsának felhatalmazásával végzett békefenntartó műveletek nemzetközi jellege példátlan legitimitációt biztosít bármely ENSZ békeműveletnek.
- Az ENSZ békefenntartás pártatlan és széles körben elfogadott eszközt biztosít mind a tehermegosztás, mind a hatékony fellépés szempontjából.
- Az ENSZ békefenntartás önmagában nem jelent megoldást minden konfliktusra. A vele párhuzamos zajló békefolyamatot nem helyettesítheti.

ROBOSZTUS

Nagyszabású vállalkozás

- Az ENSZ a legnagyobb multilaterális közreműködő szervezet a válság-utókezelés és stabilizáció területén világszerte.
- Egyedül az Egyesült Államok kormánya előzi meg az ENSZ Békefenntartási Műveletek Főosztályát (DPKO) a hadrendbe állított katonai személyzet számát illetően.
- Több mint 100.000 személy szolgál 18 DPKO vezette békeműveletben 4 kontinensen és 12 időzónában, közvetlenül befolyásolva ezzel százmilliók életét.
- Az ENSZ nem rendelkezik saját haderővel, annak felállítását a tagállamok felajánlásai teszik lehetővé. 115 ország járul hozzá katonai és rendészeti személyzet biztosításával az ENSZ békefenntartó tevékenységéhez.
- Jelenleg a műveletben mintegy 73.000 katona és katonai megfigyelő, valamint 9500 rendőr teljesít szolgálatot. Továbbá csaknem 5700 főnyi nemzetközi polgári személyzet, több mint 12.400 helyi civil munkatárs és mintegy 2000 ENSZ önkéntes vesz aktívan részt a békeműveletekben.
- Egyedül 2006-ban a DPKO több mint 100 csapatküldő állammal tárgyalt a békefenntartásban való részvételt illetően, több mint 800.000 utast és 160.000 tonna szállítmányt juttatott célba a levegőben, és több mint 200 kórházat és klinikát működtetett a harcmezőn.
- Az ENSZ békefenntartó műveleteiben csaknem 2000 egyenruhás és több mint 5000 civil nő szolgál.

HATÉKONY

Magas sikerességi mutató

- Az ENSZ viszonylag eredményes és költséghatékony műveleteket folytat. Szakosított ügynökségein keresztül a civil és katonai képességek széleskörű tárházával rendelkezik a demokratikus intézményrendszerek kiépítéséhez („nation building”).

- Az ENSZ a „nation building” műveleteknek leginkább megfelelő intézményi keretekkel rendelkezik a viszonylag alacsony költségek és sikerességi mutatók, valamint a legmagasabb szinten biztosított nemzetközi legitimitás miatt.
- 1945 óta az ENSZ békefenntartói több mint 60 alkalommal kerültek bevetésre és 172 békés megállapodás megszületéséhez járultak hozzá, amelyek regionális konfliktusoknak vetettek véget és több mint 45 országban tették lehetővé, hogy a szavazók szabad választásokon vehessenek részt.
- 2006-ban az ENSZ sikeres békefenntartó műveletet hajtott végre Burundiban, amely segítséget nyújtott a helyi demokratikus intézmények létrehozásához, ezzel esélyt adva a még mindig ingatag társadalom számára a tartós békére.
- A DPKO ENSZ Aknamentesítési Szolgálat (UN Mine Action Service) aknaszedő műveletekkel támogatja a kéksisakosokat megbízatásuk teljesítésében Cipruson, a Kongói Demokratikus Köztársaságban, Etiópia/Eritreában, Libanonban, Szudánban és a Nyugat-Szaharában.

OLCSÓBB

Az ENSZ békeműveletei költséghatékonyak

- Az ENSZ békeműveletei a nemzetközi beavatkozás más formáihoz képest kevesebbe kerülnek és a költségek nagyobb arányban oszlanak meg. Ha az egy békefenntartóra jutó költségeket vesszük alapul, a fejlett országok, a NATO, vagy az olyan regionális szervezetek, mint az AU csapattelepítési költségeihez mérten is az ENSZ jelenti messze a legolcsóbb megoldást.
- Az Oxford Egyetem közgazdászai által végzett felmérés szerint az ENSZ Alapokmány VII. cikkelyével összhangban végzett nemzetközi katonai intervenció a legköltségkímélőbb megoldás a konfliktusok feléledésének megakadályozására a „post-conflict” típusú társadalmakban.
- A DPKO jóváhagyott költségvetése a 2006. július 1. és 2007. június 30. közötti időszakra mintegy 5.5 milliárd dollár, amely a világ katonai ráfordításainak (2005-ben a becslések szerint meghaladta az 1 trillió dollárt) 0.5%-át teszi ki.
- Az Egyesült Államok Elszámolási Hivatala által készített tanulmány becslése szerint Amerikának mintegy kétszer annyiba kerülne egy, az ENSZ Haiti Stabilizációs Műveletéhez (MINUSTAH) hasonló békemisszió végrehajtása, mint az ENSZ-nek – ez az összeg 876 millió dollár, összehasonlítva az ENSZ 428 millió dolláros költségével a művelet első 14 hónapjában.

RELEVÁNS

AZ ENSZ ott fejt ki békefenntartói tevékenységét, ahol a leginkább szükséges

- Az ENSZ békeműveletei jelenleg is a leginstabilabb és legkevésbé ellenőrzött biztonsági környezetben folynak, amellyel nemzetközi missziók valaha is szembesültek. Békefenntartói olyan helyszíneken igyekeznek biztosítani a stabilitást, a hosszú távú békét és fejlődést, ahová mások nem tudnak, vagy nem akarnak csapatokat küldeni.
- Egyértelmű kapcsolat mutatható ki a polgárháborúk számának csökkenése és az ENSZ műveletek növekvő száma között. A hidegháború vége óta több mint 400%-al emelkedett az ENSZ békefenntartó műveleteinek száma. Ez az 1990-es és 2000-es években, mennyiségében és intenzitásában megnövekedett nemzetközi aktivitás a fegyveres konfliktusok számának visszaesésével járt együtt.

RUGALMAS

Eltérő biztonsági környezetnek és igényeknek megfelelően is alkalmazható

- Az ENSZ fokozott rugalmasságot tanúsított műveleteinek típusait és struktúráit illetően, amely lehetővé tette számára, hogy megfeleljen az egyedi kihívásokra és egyúttal a teljesítésének határain belül maradjon.
- A példák közé sorolható a különálló parancsnokság létrehozása a Kongói Demokratikus Köztársaságban, a dél-libanoni műveletet az ENSZ-központból irányító Stratégiai Hadászati Sejt (Strategic Military Cell) felállítása, és az ENSZ partnerek (pl.:AU, EU és NATO) komparatív előnyeinek kihasználása olyan válságkezelés során, amikor a hagyományos csapatküldés kevésbé volt alkalmazható.

DINAMIKUS

Az ENSZ békefenntartói tevékenysége folyamatosan továbbfejlődik

- A béke és biztonság fenntartása mellett egyre inkább előtérbe kerül a politikai folyamatok felett gyakorolt felügyelet is, amely magában foglalja az igazságügyi rendszerek reformját, a törvények végrehajtására és a rendfenntartásra alkalmas személyek kiképzését, valamint a volt harcoló alakulatok lefegyverzését és társadalomba való visszatérésének biztosítását.
- Az ENSZ választásokat felügyelő tevékenysége szintén rendszeres és nélkülözhetetlenül fontos jellemzőjévé vált a békeműveleteknek. Az utóbbi két évben az ENSZ erői hat, válságból kilábaló, összlakosságukat tekintve 120 milliós országban – Afganisztán, Burundi, Haiti, Irak, Libéria és Kongói Demokratikus Köztársaság – mintegy 57 millió választásra jogosult számára biztosították demokratikus szavazójogukat.
- Munkatársai magatartásának számonkérhetősége a DPKO legfőbb prioritásai közé tartozik. A szexuális visszaélésektől például egy három fő elemből (megelőzés, érvényesítés és jóvátétel) álló átfogó stratégia elfogadásával és a központokban és a harctéren létrehozott Viselkedési és Nevelési Egységek (Conduct and Discipline Unit) létrehozásával kívánja mentesíteni békefenntartó műveleteit. A DPKO együttműködik a csapatküldő országokkal annak érdekében, hogy biztosítsák a jordániai Zeid Ra'ad Zeid Al-Hussein herceg, az ENSZ főtitkárának témában megbízott különleges tanácsadója által készített jelentés ajánlásainak hatékony és teljes körű végrehajtását.